

LYHYESTI SANOTTUNA

Suomen talous kasvaa nopeasti, mutta kasvu hidastuu lähivuosina

Suomen talous | 17.12.2021

Talouden elpyminen koronapandemian aiheuttamasta taantumasta jatkuu. Toipumista kuitenkin jarruttavat tautitilanteen paheneminen, pula raaka-aineista ja elektroniikan komponenteista sekä yleisen hintatason nousu eli inflaation kiihtyminen. Talouskasvua pitävät yllä varsinkin kotitalouksien kulutus ja yritysten investoinnit. Kun taantumasta on toivuttu, talouskasvu hidastuu, sillä pitkällä aikavälillä Suomen talouden näkymiä varjostavat väestön ikääntyminen ja työn tuottavuuden kasvun hitaus.

Maailmantalouden toipuminen koronapandemian aiheuttamasta taantumasta on jatkunut. Tautitilanne on kuitenkin pahentunut syksyn aikana uudelleen, mikä pitää yllä epävarmuutta ja tekee yritykset ja kotitaloudet varovaisiksi. Talouden elpymistä ovat hidastaneet talouden tarjontapuolen ongelmat eli vaikeudet raaka-aineiden ja elektroniikan komponenttien tuotannossa sekä kuljetuksissa. Tilanteeseen ei ole odotettavissa nopeaa ratkaisua.

Heikentyneestä koronatilanteesta ja tarjontaongelmista huolimatta maailmantalouden odotetaan kasvavan edelleen, mikä pitää yllä myös suomalaisten vientiyritysten tavaroiden ja palveluiden kysyntää. Suomen vientiä tukevat varsinkin euroalueen talouskasvu ja investointien lisääntyminen maailmanlaajuisesti. Suomen tavaravienti on toipunut nopeasti. Tavaroita viedään ulkomaille jo

yhtä paljon kuin ennen koronapandemiaa.

Suomen talouskasvua kannattelevat etenkin kotitalouksien kulutus ja yritysten investoinnit. Vaikka koronatilanne on vaikeutunut uudelleen, kotitaloudet ovat edelleen luottavaisia oman taloutensa näkymiin. Kotitalouksien tulot ovat kasvaneet, kun työllisyys on parantunut ja palkkoja nostetaan. Näin ollen kotitaloudet myös kuluttavat enemmän. Tavaroiden ja palveluiden hintojen nousu tosin syö osan ostovoiman kasvusta.

Suurimman osan hintojen nopeutuneesta kasvuvauhdista selittää polttoaineiden ja sähkön hintojen nousu. Kuljetusvaikeuksien ja komponenttipulan vuoksi myös teollisuustuotteet, kuten elektroniikka, ovat kallistuneet. Monien palveluidenkin hinnat ovat nousseet sitä mukaa, kun tautitilanne on helpottanut ja palveluiden kysyntä on kasvanut.

Vaikka kotitalouksien kulutus kasvaa edelleen, kasvu ei jakaannu tasaisesti eri palvelujen kesken. Varsinkin kulttuuriin, vapaa-aikaan ja matkailuun liittyvien palveluiden kysyntä on edelleen normaalia vähäisempää. Kysyntä vaihtelee sen mukaan, miten tautitilanne kehittyy. Koronapandemian aikana kotitaloudet ovat säästäneet aikaisempaa suuremman osan tuloistaan, kun mahdollisuuksia ja halua kuluttaa on ollut totuttua vähemmän. Säästämisen odotetaan kuitenkin vähenevän tavanomaiselle tasolle, kun tautitilanne helpottaa.

Myös investoinnit tukevat talouskasvua, varsinkin vuoden 2022 aikana. Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana etenkin pääkaupunkiseudulla ja muissa suuremmissa kaupungeissa. Asuntorakentamisen lisäksi investoinnit koneisiin, laitteisiin ja tuotekehitykseen lisääntyvät lähivuosina selvästi. Varsinkin teollisuudessa monien yritysten kannattavuus ja tulevaisuudennäkymät ovat säilyneet hyvinä pandemiasta huolimatta, ja yritykset haluavat uusia tai lisätä tuotantokapasiteettiaan. Yritysten investointeja helpottaa se, että pankeista saa nyt lainarahaa ja korot ovat alhaiset.

Kuvio 1.

Lähde: Suomen Pankki

Työllisyyden ripeä kasvu hidastuu sitä mukaa kun talouden nopein kasvu jää taakse. Työllisyyden kasvua hidastaa myös sopivan työvoiman puute, joka vaikeuttaa avoimien työpaikkojen täyttämistä. Viime aikojen hyvä työllisyyskehitys voi lisäksi näyttää todellista paremmalta, sillä uusista työsuhteista tavanomaista suurempi osa on ollut osa-aikaisia tai määräaikaisia.

Julkisen talouden alijäämä eli tulojen ja menojen epätasapaino on kasvanut pandemian aikana. Talouden elpyminen auttaa korjaamaan alijäämää, sillä verotulot kasvavat ja pandemiasta johtunut menojen kasvu hidastuu. Julkisen talouden alijäämää ei silti saada kokonaan korjatuksi ennustevuosina 2021–2024.

Kun valtiontaloudessa on menoja enemmän kuin tuloja, valtio ottaa velkaa. Vuosina 2021–2024 velkaa kasvattavat myös puolustusvälineiden, kuten uusien hävittäjien, hankinnat. Ennustejakson lopulla vuonna 2024 julkinen velka suhteessa BKT:hen on lähes 68:aa prosenttia. Tämä on selvästi enemmän kuin velkasuhde ennen koronakriisiä.

Kuvio 2.

JULKISESSA TALOUDESSA on valmistauduttava tuleviin haasteisiin jo tänään

- 1** Koronapandemian jäljiltä julkinen velka on entistä suurempi.
- 2** Kun taloudessa menee paremmin, julkista taloutta on aika tasapainottaa.
- 3** Julkisen talouden kestävyyttä uhkaavat väestön ikääntyminen, hidastuva talouskasvu ja ilmastonmuutos. Rakenteellisia uudistuksia tarvitaan.

Lähde: Suomen Pankki

Talousoikeuteen vaikuttavat monet ennalta arvaamattomat tekijät, joiden vuoksi talouskasvu voi poiketa ennustetusta huomattavastikin. Varsinkin lähivuosina kehitys voi olla ennustettua heikompaa. Lyhyellä aikavälillä suurimmat riskit liittyvät uudelleen heikentyneeseen pandemiatilanteeseen. Uusia vakavia virusmuunnoksia voi syntyä tulevaisuudessakin ennen kuin pandemia saadaan hallintaan maailmanlaajuisesti. Koronapandemian lisäksi talouden epävarmuutta kasvattavat edelleen tarjontahäiriöt, jotka voivat osoittautua odotettua sitkeämmiksi ja jotka voivat vaikuttaa talouteen paljonkin.

Talousoikeuteen voi osoittautua odotettua paremmaksikin. Kun pandemiasta johtuva varovaisuus hellittää, kotitaloudet voivat alkaa käyttää pandemian aikana kertyneitä säästöjään tavaroihin ja palveluihin. Kotitalouksien kulutus voi siis kasvaa ennustettua nopeammin ja pitempään.

Investoinnitkin voivat yllättää positiivisesti. Ennusteissa odotetaan investointien kasvun hidastuvan vuonna 2024. Investointien kasvun hidastuminen johtuu pääasiassa Suomen talouden rakenteellisista ongelmista, kuten väestön vanhenemisesta ja työn tuottavuuden heikosta kehityksestä. On kuitenkin tavallista, että investointien määrä vaihtelee voimakkaasti, joten sitä on vaikea ennustaa. Investointien nopea kasvu voi siis jatkua odotettua pitempäänkin.

Asiasanat

ennuste, investoinnit, korona, koronakriisi, kotitaloudet, Suomi, tarjonta, tarjontahäiriö